

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,
tel. 8 626 22252, el. p. info@am.lt, https://am.lrv.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL NACIONALINIO ORO TARŠOS MAŽINIMO PLANO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. balandžio 17 d. nutarimo Nr. 371 „Dėl Nacionalinio oro taršos mažinimo plano patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projektas parengtas¹ siekiant įgyvendinti:

– 2016 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/2284 dėl tam tikrų valstybėse narėse į atmosferą išmetamų teršalų kiekio mažinimo, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/35/EB ir panaikinama Direktyva 2001/81/EB, 6 straipsnio 4 dalies nuostatas, nustatančias valstybėms narėms prievolę nacionalinėse oro taršos valdymo programose² numatytą išmetamųjų teršalų mažinimo politiką ir priemones atnaujinti per 18 mėnesių nuo naujausio nacionalinės išmetamųjų teršalų apskaitos arba nacionalinių išmetamųjų teršalų prognozių pateikimo, jei iš pateiktų duomenų matyti, kad nevykdomi išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo įsipareigojimai arba yra rizika, kad jie nebus vykdomi;

– Nacionalinėje aplinkos apsaugos strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. XII-1626 „Dėl Nacionalinės aplinkos apsaugos strategijos patvirtinimo“ (toliau – Aplinkos apsaugos strategija)³, nustatytą tikslą oro kokybės apsaugos srityje – užtikrinti, kad Lietuvoje į aplinkos orą išmetamų teršalų kiekis neviršytų tarptautiniuose ir Europos Sąjungos (toliau – ES) teisės aktuose nustatyto kiekio, oro teršalų koncentracija aplinkos ore neviršytų žmogaus sveikatai ir aplinkai nepavojingų aplinkos oro užterštumo lygių;

– 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“, 6 strateginio tikslo „Užtikrinti gerą aplinkos kokybę ir gamtos išteklių naudojimo darną, saugoti biologinę įvairovę, švelninti Lietuvos poveikį klimato kaitai ir didinti atsparumą jos poveikiui“ 6.3–6.7 poveikio rodiklius (išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio pokytį, palyginus su 2005 m.);

– Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl

¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. balandžio 17 d. nutarimo Nr. 371 2 punktu pavesta Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai peržiūrėti Nacionalinį oro taršos mažinimo planą ne rečiau kaip kas ketverius metus ir prireikus šio plano pakeitimo projektą pateikti Vyriausybei tvirtinti.

² Parengtose siekiant apriboti metinius tam tikrų išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekius (išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio sumažinimo tikslai 2020 m. valstybėms nustatyti 2012 m. gegužės 4 d. Ženevoje priimtuose 1979 metų Tolumų tarpvalstybinių oro teršalų pernašų konvencijos (toliau – Konvencija) 1999 metų Protokolo dėl rūgštėjimo, eutrofikacijos ir pažemio ozono mažinimo (toliau – Geteborgo protokolas) pakeitimuose, išdėstytuose Konvencijos vykdomosios institucijos Sprendimo 2012/2 priede, ir Direktyvoje (ES) 2016/2284; Direktyvoje (ES) 2016/2284 nustatyti ir išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio sumažinimo tikslai 2030 metams).

³ Pagal Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymo 26 straipsnio 2 dalį, ji laikoma nacionaline darbotvarke, o Nacionalinis oro taršos mažinimo planas – nacionalinės darbotvarkės planu.

Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, II skyriaus VI misijos 6.2.4 priemonę „Siekiant gyventi švaresnėje aplinkoje ir veiksmingai įgyvendinti Lietuvai nustatytus oro taršos mažinimo tikslus, atnaujinti Nacionalinį oro taršos mažinimo planą – numatyti papildomas priemones oro taršai mažinti iki 2030 m. (pakeisti Vyriausybės nutarimą)“.

Europos Komisija 2020 m. gruodžio 1 d. pranešime Ref.Ares(2020)7252600 (toliau – Pranešimas) dėl pagal Direktyvą (ES) 2016/2284 parengtų nacionalinių oro taršos kontrolės programų politikos ir priemonių atnaujinimo nurodė, kad pagal Direktyvą (ES) 2016/2284 Lietuvos parengtame Nacionaliniame oro taršos mažinimo plane⁴ (toliau – Planas) pateiktą informaciją ir prognozes Lietuva neįgyvendins įsipareigojimų dėl į aplinkos orą išmetamų tam tikrų teršalų⁵ kiekio mažinimo 2020–2029 metais ir nuo 2030 metų. Europos Komisijos tarnybos atlikusios rizikos vertinimą, nustatė teršalus, dėl kurių kyla didžiausia rizika neįvykdyti išmetamo kiekio mažinimo įsipareigojimų⁶. Pranešime nurodyta, kad yra poreikis atnaujinti Plane numatytą politiką ir priemones, prašoma įvertinti situaciją ir imtis būtinų veiksmų.

Planas turi būti atnaujintas siekiant apriboti nacionaliniu mastu iš antropogeninių taršos šaltinių išmetamą sieros dioksido (SO₂), azoto oksidų (NO_x), amoniako (NH₃), smulkiųjų kietųjų dalelių (KD_{2,5}) ir lakiųjų organinių junginių (NMLOJ), išskyrus metaną, kiekį, kad būtų įgyvendinti Direktyvoje (ES) 2016/2284 Lietuvai nustatyti išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio sumažinimo 2020 m. tikslai (taikytini nuo 2020 m. iki 2029 m.) ir 2030 m. tikslai (taikytini 2030 m. ir vėliau), taip pat orientaciniai tarpiniai taršos mažinimo tikslai 2025 metams⁷; siekiant valdyti nacionaliniu mastu iš antropogeninių taršos šaltinių išmetamų kitų oro teršalų (reguliuojamų Jungtinių Tautų Tolimųjų tarpvalstybinių oro teršalų pernašų konvencijos (toliau – Konvencija) 1998 m. Sunkiųjų metalų ir 1998 m. Patvariųjų organinių teršalų protokolais (toliau – Sunkiųjų metalų protokolai, POT protokolai))⁸ kiekį, kad nebūtų viršytas ataskaitiniais 1990 m. išmestas kiekvieno jų kiekis.

Atlikus naujausios nacionalinės išmetamųjų teršalų apskaitos ir prognozių⁹ duomenų analizę, papildomai įvertinus Lietuvoje įgyvendinamas Plane nenumatytas ir planuojamas įgyvendinti priemones (pvz., klimato kaitos valdymo, energijos vartojimo efektyvumo didinimo ir kt. srityse) ir galimą jų poveikį aplinkos oro taršai, galimą taršos mažinimo įsipareigojimų neįvykdymo riziką, atnaujinti Planą¹⁰ ir numatyti papildomas priemones, būtina ne vėliau¹¹ kaip iki 2022 m. rugpjūčio 15 d., Vyriausybei patvirtinus atnaujintą Planą, per du mėnesius¹² jį pateikti Europos Komisijai.

⁴ Patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. balandžio 17 d. nutarimu Nr. 371.

<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/410fbc3067f511e9917e8e4938a80ccb>

⁵ SO₂, NO_x, NMLOJ ir KD_{2,5} kiekio mažinimo 2020–2029 m. įsipareigojimų; SO₂, NO_x ir NMLOJ kiekio mažinimo nuo 2030 m. įsipareigojimų.

⁶ NO_x ir NMLOJ kiekio mažinimo 2020–2029 m. įsipareigojimų; SO₂, NO_x ir NMLOJ kiekio mažinimo nuo 2030 m. įsipareigojimų.

⁷ Nustatomų pagal linijinę taršos mažinimo nuo 2020 m. tikslo (išmetamo teršalo kiekio lygio) iki 2030 m. tikslo (išmetamo teršalo kiekio lygio) trajektoriją, siekiant patikrinti, kaip sekasi įgyvendinti 2030 m. tikslus (toliau – 2025 m. tikslai). Jeigu 2025 m. tikslų, nustatytų pagal linijinę mažinimo trajektoriją, valstybėje pagrįstai nenumatoma (ar neįmanoma) įgyvendinti, Plane turi būti pateikiama Direktyvos (ES) 2016/2284 reikalavimus atitinkanti kita mažinimo trajektorija ir kiti 2025 m. tikslai.

⁸ Nustatyti Konvencijos 1998 m. Sunkiųjų metalų protokole (kadmis (Cd), švinas (Pb), gyvsidabris (Hg)) ir 1998 m. Patvariųjų organinių teršalų protokole (policikliniai aromatiniai angliavandeniliai (PAH) – benzo(a)pirenas, benzo(b)fluorantenai, benzo(k)fluorantenai, indeno(1,2,3-cd)pirenas; dioksinai/furanai (PCDD/F) – polichlordibenzo-p-dioksinai (PCDD) ir polichlordibenzofueanai (PCDF); heksachlorbenzenas) (toliau – kiti oro teršalai).

⁹ Nuolat vykdomos Aplinkos apsaugos agentūros ir Europos Komisijai, Europos aplinkos agentūrai nustatyta tvarka pateiktos 2021 m.

¹⁰ Atnaujinant nacionalines oro taršos valdymo programas, įtraukiami bent šie elementai: a) įgyvendinant programą, mažinant išmetamųjų teršalų kiekį ir koncentraciją padarytos pažangos vertinimas; b) visi svarbūs su politinėmis aplinkybėmis, vertinimais, programa arba jos įgyvendinimo tvarkaraščiu susiję pokyčiai (Direktyvos (ES) 2016/2284 3 priedo 1 dalies 2 punktas).

¹¹ Nacionalinėse oro taršos kontrolės programose numatyta išmetamųjų teršalų mažinimo politika ir priemonės turi būti atnaujinamos per 18 mėnesių nuo naujausio nacionalinės išmetamųjų teršalų apskaitos arba nacionalinių išmetamųjų teršalų prognozių pateikimo, jei iš pateiktų duomenų matyti, kad nevykdomi oro taršos mažinimo įsipareigojimai arba yra rizika, kad jie nebus vykdomi (Direktyvos (ES) 2016/2284 6 straipsnio 4 dalis).

¹² Kai nacionalinė oro taršos valdymo programa atnaujinama pagal 6 straipsnio 4 dalį, atitinkama valstybė narė pateikia

Nutarimo projekto tikslas – siekiant užtikrinti, kad Lietuvoje į aplinkos orą išmetamų teršalų kiekis neviršytų tarptautiniuose ir ES teisės aktuose nustatyto kiekio, oro teršalų koncentracija aplinkos ore neviršytų žmogaus sveikatai ir aplinkai nepavojingų aplinkos oro užterštumo lygių, pakeisti Planą, papildant jį priemonėmis oro taršos mažinimo tikslams pasiekti ir oro kokybei pagerinti.

Nutarimo projektu siūloma pakeisti Planą:

- papildyti jį informacija apie Europos žaliojo kurso numatytus veiksmus, prisidėsiančius prie oro taršos valdymo ir mažinimo; Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos 2021 m. Lietuvai pateiktas rekomendacijas, kurias įgyvendinusi Lietuva galėtų daryti tolesnę pažangą siekdama aplinkosaugos tikslų ir tarptautinių įsipareigojimų (papildyti naujais 5¹ ir 5² papunkčiais);

- patikslinti Plano pirmojo tikslo („sumažinti taršą SO₂, NO_x, NH₃, KD_{2,5} ir NMLOJ, didžiausią dėmesį skiriant taršos mažinimui iš pagrindinių teršėjų“) aprašomąsias dalis, atnaujinant informaciją apie padarytą pažangą 2005–2019 m. mažinant kiekvieno atskiros išmetamo į aplinkos orą teršalo (SO₂, NO_x, NH₃, KD_{2,5}, NMLOJ) kiekį ir išvadas dėl tolesnio mažinimo poreikio, remiantis naujausiais nacionalinės išmetamų į aplinkos orą teršalų apskaitos¹³ ir prognozių duomenimis (Plano 15.1. papunktis); pakeisti pirmajam tikslui įgyvendinti numatomą uždavinį patikslinant sektorius, kuriuose turėtų būti skiriamas didžiausias dėmesys taršos SO₂ sumažinimui (Plano 15.2.1 papunktis);

- pakeisti Plano 1 priedą „Nacionalinio oro taršos mažinimo plano tikslai, uždaviniai, įgyvendinimo vertinimo kriterijai ir jų reikšmės“ (išdėstyti nauja redakcija) – remiantis naujausiais nacionalinės išmetamų į aplinkos orą teršalų apskaitos duomenimis atnaujinti 1.1–2.2 uždavinių įgyvendinimo vertinimo kriterijų reikšmes ir papildyti 2021–2030 metų nacionaliniame pažangos plane¹⁴ nustatytais reikšmėmis; siekiant įvertinti pažangą didinant išmetamų į aplinkos orą teršalų apskaitos ir prognozių kokybę ir išsamumą, darančių poveikį apskaitos ir prognozių rezultatams, kuriais grindžiamas taršos mažinimo tikslų įgyvendinimo lygis, papildyti nauju 3.1 uždavinio įgyvendinimo vertinimo kriterijumi „Ūkinių veiklų, iš kurių išmetamų į aplinkos orą teršalų apskaita vykdoma naudojant TIER2 arba aukštesnio lygio (išsamesnio tikslumo) metodiką, skaičius“;

- pakeisti Plano 2 priedą „Nacionalinio oro taršos mažinimo plano įgyvendinimo priemonių planas“ (išdėstant nauja redakcija) – papildyti naujomis¹⁵ ir kituose patvirtintuose strateginio planavimo dokumentuose nurodytomis priemonėmis¹⁶ (prisidėsiančiomis prie oro taršos mažinimo

atnaujintą programą Komisijai per du mėnesius (Direktyvos (ES) 2016/2284 10 straipsnio 1 dalies 2 pastraipa).

¹³ Nuolat vykdomos Aplinkos apsaugos agentūros ir Europos Komisijai ir Europos aplinkos agentūrai nustatyta tvarka pateiktos 2021 m.

¹⁴ Patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“.

¹⁵ P4. Naujų ar pakeistų ES teisės aktų (įskaitant geriausius prieinamus gamybos būdus (GPGB)), reglamentuojančių išmetamųjų teršalų ribines vertes, įgyvendinimas; P5. Mažų kurą deginančių įrenginių išmetamųjų teršalų ribinių verčių suderinimas su ekologinio projektavimo reikalavimais; P6. Kietąjį kurą deginančių įrenginių ir kietojo kuro kokybės rinkos priežiūros stiprinimas; P21. Viešojo transporto įkrovimo/papildymo infrastruktūros sukūrimas; P22. Mažiau taršių kelių transporto priemonių įsigijimą ir registravimą skatinantis teisinis reglamentavimas; P25. Naujų elektrinės traukos riedmenų įsigijimas; P28. Alternatyviųjų degalų (suslėgtų gamtinių dujų ir vandenilio) infrastruktūros sukūrimas / plėtra; P36. NMLOJ sumažinti skirtų gamybos modernizavimo priemonių įgyvendinimas naftos perdirbimo pramonėje; P38. Organinius tirpiklius naudojančių įrenginių taršos apmokestinimas; P44. Subalansuotas organinių ir mineralinių trąšų naudojimas; P45. Neorganinių (azoto) trąšų naudojimo reglamentavimas; P46. Ekologinio ūkininkavimo plėtra ir skatinimas; P50. Energijos vartojimo efektyvumo didinimas pramonės įmonėse; P51. Atsinaujinančių energijos išteklių (AEI) diegimo skatinimas pramonės įmonėse; P53. Kietojo kuro deginimo ribojimas; P56. Gyvenamųjų individualių pastatų kurą deginančių įrenginių ir dūmtakių priežiūros ir kontrolės sistemos sukūrimas; P57. Kietojo kuro (išskyrus biokurą) sudėties ir kokybės reikalavimų nustatymas; P62. Naftos perdirbimo sektoriuje išmetamo NMLOJ kiekio apskaitos tobulinimas; P65. Visuomenės informuotumo apie aplinkos oro užterštumo neigiamą poveikį visuomenės sveikatai didinimas.

¹⁶ P8. Individualių namų renovacija; P9. Viešųjų centrinių valdžios pastatų atnaujinimas (modernizavimas); P10. Viešųjų savivaldybių pastatų atnaujinimas (modernizavimas); P13. Elektromobilių naudojimo skatinimas; P16. Netaršių sunkiųjų transporto priemonių įsigijimo skatinimas; P17. Visuomeninio transporto prieinamumo ir

ir oro kokybės gerinimo), siekiant užtikrinti Lietuvai nustatytą Direktyva (ES) 2016/2284 reguliuojamų oro teršalų – SO₂, NO_x, NMLOJ, NH₃ ir KD_{2,5} sumažinimo 2020–2029 m. ir 2030 m. tikslų, palyginus su 2005 m. išmestu kiekiu, įgyvendinimą, ir toliau valdyti kitų oro teršalų (reguliuojamų Konvencijos Sunkiųjų metalų ir POT protokolais) išmetamą kiekį. Priemonės apima visuose ūkio sektoriuose (energetikos, transporto, žemės ūkio, pramonės) iki 2030 m. reikiamas įgyvendinti priemones;

– pakeisti Plano 3 priedą „Oro taršos mažinimo prioritetai ir tikslai“ – papildyti informacija apie Lietuvai nustatytus išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio sumažinimo tikslus, numatytus 2021–2030 metų nacionaliniame pažangos plane; patikslinti Direktyvoje (ES) 2016/2284 Lietuvai nustatytus išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio sumažinimo tikslus atitinkančias didžiausio leistino išmetamo kiekio vertes 2020–2029 metais ir nuo 2030 m., ir faktiškai 2005 ir 2019 m. išmestą teršalų kiekį; patikslinti aglomeracijoje ir zonoje įrengtų oro kokybės tyrimų stočių skaičių; papildyti informacija apie Pasaulio Sveikatos Organizacijos rekomenduojamas naujas aplinkos oro užterštumo ribines vertes¹⁷;

– pakeisti Plano 4 priedą „Nacionalinio oro taršos mažinimo plano tikslų ir uždavinių ryšys su kitomis susijusiomis politikos sritimis“ (išdėstant nauja redakcija) – papildyti informacija apie sąsajas su naujai priimtais strateginiais ir kitais planavimo dokumentais, susijusiais su oro taršos mažinimu (Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa¹⁸, Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planu¹⁹, 2021–2030 metų nacionaliniu pažangos planu, 2021–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos energetikos plėtros programa²⁰, 2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos susisiekimo plėtros programa²¹, 2022–2030 m. plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo plėtros programa²², 2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos ekonomikos transformacijos ir konkurencingumo plėtros programa²³, 2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos žemės ir maisto ūkio, kaimo plėtros bei žuvininkystės plėtros programa²⁴, 2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos aplinkos

naudojimosi juo didinimas; P18. Transporto parko atnaujinimas, taikant žaliuosius pirkimus ir užtikrinant būtinuosius viešojo pirkimo tikslus transporto srityje; P19. Privačios elektromobilių įkrovimo infrastruktūros plėtra; P20. Viešosios ir pusiau viešosios elektromobilių įkrovimo infrastruktūros plėtra; P23. Plati socialinė sklaida, visuomenės informavimas, įpročių formavimas, pilotiniai projektai, mažinantys iškastinio kuro vartojimą transporto sektoriuje; P26. Paskatų naudoti kombinuotą krovinį transportą įvedimas; P30. Darnaus judumo mieste planų įgyvendinimas; P31. Taršių transporto priemonių patekimo į nustatytas miestų zonas ribojimas; P47. Palankių aplinkai ūkininkavimo metodų rėmimas; P54. Mokestinių lengvatų mažinimas iškastiniam kurui ir nuoseklus akcizų tarifų didinimas gazoliams, akmens angliai, koksui, lignitui, akcizo nustatymas durpėms.

¹⁷ Pasaulio Sveikatos Organizacijos pasaulinės oro kokybės gairės dėl kietųjų dalelių (KD_{2,5}, KD₁₀), ozono, azoto dioksido, sieros dioksido ir anglies monoksido, 2021 m.

¹⁸ Pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

¹⁹ Patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“.

²⁰ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. gruodžio 8 d. nutarimu Nr. 1064 „Dėl 2021–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos energetikos plėtros programos patvirtinimo“.

²¹ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. kovo 16 d. nutarimu Nr. 245 „Dėl 2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos susisiekimo plėtros programos patvirtinimo“.

²² Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 66 „Dėl 2022–2030 m. plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo plėtros programos patvirtinimo“.

²³ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. kovo 16 d. nutarimu Nr. 247 „Dėl 2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos ekonomikos transformacijos ir konkurencingumo plėtros programos patvirtinimo“.

²⁴ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. vasario 23 d. nutarimu Nr. 148 „Dėl 2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos žemės ir maisto ūkio, kaimo plėtros bei žuvininkystės plėtros programos patvirtinimo“.

ministerijos aplinkos apsaugos ir klimato kaitos valdymo plėtos programa²⁵, Nacionaline klimato kaitos valdymo politikos darbotvarke²⁶);

- pakeisti Plano 9 priedą „Pažanga, padaryta vykdamas esamą politiką ir taikant dabartines priemones mažinant išmetamųjų teršalų kiekį nacionaliniu mastu“ ir 12 priedą „Prognozuojamas išmesti į aplinkos orą teršalų kiekis (esamų priemonių scenarijus)“ (išdėstant juos nauja redakcija) – remiantis naujausiais nacionalinės išmetamųjų į aplinkos orą teršalų apskaitos ir prognozių duomenimis atnaujinti informaciją apie padarytą pažangą mažinant išmetamųjų į aplinkos orą teršalų kiekį ir numatomą jų sumažinimą įgyvendinant esamas priemones;

- papildyti Planą 16 priedu „Prognozuojamas išmesti į aplinkos orą teršalų kiekis, įgyvendinus Nacionaliniame oro taršos mažinimo plane numatytas priemones“ – remiantis nacionalinės išmetamųjų į aplinkos orą teršalų apskaitos 2005–2019 m. ir prognozių duomenimis pateikti informaciją apie numatomą pažangą mažinant išmetamųjų į aplinkos orą teršalų kiekį įgyvendinant Plane numatytas priemones.

Įgyvendinant Nutarimo projektu pakeistą (atnaujintą) Planą ir jame numatytas priemones turės būti užtikrinta, kad:

- Lietuvoje į aplinkos orą išmetamųjų teršalų kiekis neviršytų tarptautiniuose ir ES teisės aktuose Lietuvai nustatyto kiekio, negrėstų ES teisės pažeidimo procedūros;

- pagerėtų aplinkos oro kokybė, t. y. oro teršalų koncentracija aplinkos ore neviršytų pagal ES reikalavimus nustatytą žmogaus sveikatai ir aplinkai nepavojingų aplinkos oro užterštumo lygių;

- padidėtų nacionalinės oro teršalų apskaitos kokybė, jos išsamumas (pagal Direktyvą (ES) 2016/2284 turi būti pereinama prie kuo aukštesnio (išsamesnio) apskaitos lygio (ne žemesnio kaip TIER2), prie to turi labai prisidėti apskaitai aktualių mokslo tiriamųjų darbų vykdymas) ir patikimumas, kurie sudarys pagrindą rezultatais pagrįstiems sprendimams dėl tolesnio taršos valdymo (mažinimo) priimti;

- būtų sustiprinta aplinkos oro taršos poveikio sveikatai stebėseną, jos rezultatų prieinamumas, tai skatintų visuomenę aktyviau imtis veiksmų; tokie rezultatai būtų svarbus postūmis ir svarus argumentas priimti su oro taršos mažinimu susijusius sprendimus nacionaliniu ar vietos lygiu;

- nacionalinės oro teršalų apskaitos duomenys, šiuos duomenis lemiančios priežastys būtų plačiau prieinami, suprantami visuomenei, kasmet atnaujinami; visuomenė būtų geriau informuota, tikėtina, pasikeistų gyvenimo, judumo, vartojimo ir kiti prie aplinkos oro taršos mažinimo prisidedantys įpročiai.

Nutarimo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų nuostatų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Nutarimo projekte sąvokos neapibrėžiamos.

Nutarimo projektas neperkelia ES teisės aktų nuostatų.

Nutarimui inkorporuoti į teisinę sistemą teisės aktų priimti ar keisti nereikės.

Nutarimo projektas nenotifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Atsižvelgiant į Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 6 punkto nuostatas (metodika netaikoma numatomo teisinio reguliavimo koncepcijoms ir teisės aktų projektams, kuriais tvirtinami planavimo dokumentai (plėtos programos, strateginių veiklos planų programos, kiti planavimo dokumentai)), numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma nerengiama.

Nutarimo projektas skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų

²⁵ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. kovo 30 d. nutarimu Nr. 318 „Dėl 2022–2030 metų plėtos programos valdytojos Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos aplinkos apsaugos ir klimato kaitos valdymo plėtos patvirtinimo“.

²⁶ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2021 m. birželio 30 d. nutarimu Nr. XIV-490 „Dėl Nacionalinės klimato kaitos valdymo politikos darbotvarkės patvirtinimo“.

informacinėje sistemoje (TAIS).

Dėl Nutarimo projekto su visuomene konsultuotasi Visuomenės informavimo ir dalyvavimo rengiant planus ir programas, skirtas aplinkos oro ir vandens apsaugai bei atliekų tvarkymui, tvarkos apraše²⁷ nustatyta tvarka. Visuomenė buvo kviečiama²⁸ per 20 darbo dienų (nuo 2022-04-19 iki 2022-05-17) susipažinti su paskelbta informacija ir teikti pasiūlymus – užpildyti elektroninę anketą (epilietis.lrv.lt.). Viešųjų konsultacijų²⁹ tikslas – informuoti gyventojus ir suinteresuotas grupes apie planuojamus Plano pakeitimus, suteikti galimybę pateikti savo nuomonę ir pasiūlymus dėl į Planą įtrauktinų naujų papildomų oro taršos mažinimo priemonių. Gauti pasiūlymai dėl 3 priemonių³⁰ tikslinimo.

Nutarimo projektas 2022-04-19 pateiktas raštu Nr. (10)-D8(E)-2059 derinti visuomenei ir suinteresuotoms institucijoms³¹ Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS, reg. Nr. 22-5967). Išvados dėl Nutarimo projekto gautos iš Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos, Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos, Aplinkos apsaugos agentūros, Lietuvos statistikos departamento, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos, valstybinės įmonės Lietuvos automobilių kelių direkcijos, valstybės įmonės „Regitra“, Viešųjų pirkimų tarnybos, AB „Lietuvos geležinkeliai“, Inžinerinės ekologijos asociacijos, Lietuvos savivaldybių asociacijos, Lietuvos žaliojo aljanso; suderinta be pastabų ir pasiūlymų – Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos, Lietuvos transporto saugos administracijos, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos, Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos, Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos. Išvadų nepateikė Vidaus reikalų ministerija, Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos, Valstybinė miškų tarnyba, Lietuvos mokslo taryba, Inžinerinės ekologijos asociacija, Lietuvos pramonininkų konfederacija, Lietuvos šilumos tiekėjų asociacija, Lietuvos verslo konfederacija.

Gauta pastabų ir pasiūlymų tikslinti kai kurias Plano įgyvendinimo priemones³², papildyti 2 naujomis priemonėmis („Ne gyvenamosios paskirties pastatų modernizavimas (energetinio efektyvumo didinimas pastatams nuo D klasės ir žemesnių), įskaitant dideles įmones“, „Visiems gyvulių ir paukščių augintojams, turintiems virš 100 sutartinių gyvulių (SG) naudojant GPGB, įrengti biologinius valymo įrenginius, kurie 95 proc. sumažina NH₃ išmetamų teršalų kiekį iš patalpų, kuriuose auginami gyvuliai ir paukščiai“), išbraukti 2 priemones („P27. Suskystintų gamtinių dujų degalų infrastruktūros diegimas“, „P34. Kelių naudotojo mokesčio pakeitimas“);

²⁷ Patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 26 d. įsakymu Nr. D1-381 „Dėl Visuomenės informavimo ir dalyvavimo rengiant planus ir programas, skirtas aplinkos oro ir vandens apsaugai bei atliekų tvarkymui, tvarkos aprašo patvirtinimo“.

²⁸ <https://am.lrv.lt/lt/naujienos/kvieciame-issakyti-nuomone-apie-siulomus-nacionalinio-oro-tarsos-mazinimo-plano-pakeitimus>

²⁹ <https://epilietis.lrv.lt/lt/konsultacijos/viesoji-konsultacija-del-nacionalinio-oro-tarsos-mazinimo-plano-pakeitimo>
³⁰ P50, P51, P53 (P57).

³¹ Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai, Aplinkos apsaugos agentūrai, Lietuvos geologijos tarnybai prie Aplinkos ministerijos, Valstybinei miškų tarnybai, Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai prie Aplinkos ministerijos, Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie Aplinkos ministerijos, Europos teisės departamentui prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Lietuvos mokslo tarybai, Lietuvos statistikos departamentui, Lietuvos transporto saugos administracijai, Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrai prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos, Valstybei įmonei Lietuvos automobilių kelių direkcijai, Valstybei įmonei Regitra, Viešųjų pirkimų tarnybai, Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai, AB Lietuvos geležinkeliai, Inžinerinės ekologijos asociacijai, Lietuvos pramonininkų konfederacijai, Lietuvos savivaldybių asociacijai, Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijai, Lietuvos verslo konfederacijai.

³² P22, P24, P25, P26, P31, P50, P51, P53 (P57).

patikslinti už Plano priemonių³³ įgyvendinimą atsakingas institucijas. Gautas pasiūlymas nustatyti didesnę žemės ūkio sektoriuje išmetamo NH₃ kiekio sumažinimo tikslą 2030 m. –20 proc., lyginant su 2005 m. išmestu kiekiu (dabar nustatytas –10 proc.); taip pat gauta redakcinio pobūdžio pastabų.

Po derinimo pasiūlymai ir pastabos darbo tvarka aptarti ir suderinti su naftos perdirbimo sektoriaus AB „ORLEN Lietuva“, AB „Lietuvos geležinkeliai“ atstovais; su Aplinkos ministerijos, Energetikos ministerijos, Susisiekimo ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Žemės ūkio ministerijos, Aplinkos apsaugos agentūros, Lietuvos savivaldybių asociacijos, Lietuvos pramonininkų konfederacijos atstovais – Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2021 m. liepos 30 d. įsakymu Nr. D1-446 „Dėl Darbo grupės nacionaliniam oro taršos mažinimo planui atnaujinti sudarymo“ (toliau – Darbo grupė) sudarytos darbo grupės nariais. Darbo grupės 2022 m. birželio 7 d. posėdyje priimti kompromisiniai sprendimai dėl institucijų pateiktų pasiūlymų tikslinti keičiamo Plano įgyvendinimo priemonės, papildyti jį naujomis įgyvendinimo priemonėmis; neatsižvelgti į tam tikrus pasiūlymus.

Pastabos ir pasiūlymai, į kuriuos neatsižvelgta, darbo tvarka aptarti su pastabų teikėjais, Aplinkos ministerijos pateiktiems argumentams neprieštarauta. Neatsižvelgta į Lietuvos žaliajo aljanso pasiūlymus (nustatyti didesnę žemės ūkio sektoriuje išmetamo NH₃ kiekio sumažinimo tikslą 2030 m. –20 proc., lyginant su 2005 m. išmestu kiekiu; įtraukti naują priemonę „Visiems gyvulių ir paukščių augintojams, turintiems virš 100 sutartinių gyvulių (SG) naudojant GPGB, įrengti biologinius valymo įrenginius, kurie 95 proc. sumažina NH₃ išmetamų teršalų kiekį iš patalpų, kuriuose auginami gyvuliai ir paukščiai.“), patikslinti viešosios konsultacijos metu pateikto pasiūlymo priemonę „P51. Atsinaujinančių energijos išteklių (AEI) diegimo skatinimas pramonės įmonėse“, Energetikos ministerijos siūlymą išbraukti priemonę „P27. Suskystintų gamtinių dujų degalų infrastruktūros diegimas“ (argumentai pateikti derinimo pažymoje).

Atsižvelgus į gautas pastabas ir pasiūlymus, 2022 m. birželio 7 d. Darbo grupės posėdyje priimtus kompromisinius sprendimus, keičiamo Plano įgyvendinimo priemonių plano projekte patikslinta:

- naujų priemonių „P22. Mažiau taršių kelių transporto priemonių įsigijimą ir registravimą skatinantis teisinis reglamentavimas“, „P25. Naujų elektrinės traukos riedmenų įsigijimas“, „P31. Taršių transporto priemonių patekimo į nustatytas miestų zonas ribojimas“, „P50. Energijos vartojimo efektyvumo didinimas pramonės įmonėse“, „P51. Atsinaujinančių energijos išteklių (AEI) diegimo skatinimas pramonės įmonėse“, „P53. Kietojo kuro deginimo ribojimas“, „P57. Kietojo kuro (išskyrus biokūrą) sudėties ir kokybės reikalavimų nustatymas“ pavadinimai ar aprašymai;

- už priemonių „P6. Kietąjį kurą deginančių įrenginių ir kietojo kuro kokybės rinkos priežiūros stiprinimas“, „P12. Finansinės paskatos rinktis mažiau taršias judumo priemones“, „P13. Elektromobilių naudojimo skatinimas“, „P31. Taršių transporto priemonių patekimo į nustatytas miestų zonas ribojimas“, „P52. Namų ūkių (būstų) jungimosi prie centralizuoto šilumos tiekimo (CŠT) sistemos skatinimas“, „P53. Kietojo kuro deginimo ribojimas“, „P57. Kietojo kuro (išskyrus biokūrą) sudėties ir kokybės reikalavimų nustatymas“, „P58. Namų ūkių (būstų) šildymo įrenginių inventorizavimas“ įgyvendinimą atsakingi subjektai;

- papildyta nauja NMLOJ taršai mažinti skirta priemone „P62. Naftos perdirbimo sektoriuje išmetamo NMLOJ kiekio apskaitos tobulinimas“.

Plano įgyvendinimo plane numatytų priemonių poveikis oro taršos mažinimui bus vertinamas kasmet pagal tarptautinius ir Direktyvos (ES) 2016/2284 reikalavimus vykdant nacionalinę į aplinkos orą išmetamų teršalų kiekio apskaitą. Jei Direktyva (ES) 2016/2284 reguliuojamų teršalų apskaitos ir prognozių duomenys rodytų, kad nevykdomi taršos mažinimo tikslai arba yra rizika jų neįvykdyti, Planas turės būti atnaujinamas papildant naujomis priemonėmis.

Keičiamam Planui teisės aktų nustatyta tvarka atliktos strateginio pasekmių aplinkai vertinimo (toliau – SPAV) procedūros – atranka SPAV atlikti. Keičiamo Plano atrankos SPAV atlikti dokumentas (toliau – atrankos dokumentas) 2022-04-19 pateiktas raštu Nr. (10)-D8(E)-2059

³³ P6, P12, P13, P32, P33, P52, P57.

vertinimo subjektams per TAIS. Atsižvelgdami į atrankos dokumente apibūdintą ir nustatytą keičiamo Plano įgyvendinimo pasekmių aplinkai reikšmingumą ir į tai, kad nei vienam aplinkos komponentui nebus tikėtinų reikšmingų neigiamų Plano įgyvendinimo pasekmių, vertinimo subjektai pasiūlė priimti sprendimą neatlikti Plano SPAV.

Nutarimo projektą ir Atrankos SPAV dokumentą parengė Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Nacionalinio oro taršos mažinimo plano pakeitimo projekto rengimą koordinavo ir rengiant projektą dalyvavo Aplinkos ministerijos Taršos prevencijos politikos grupės (vadovas – Vitalijus Auglys, tel. 8 686 46 087, el. p. vitalijus.auglys@am.lt), vyresnioji patarėja Elena Auglienė (tel. 8 645 22 458, el. p. elena.augliene@am.lt), vyriausioji specialistė Danguolė Sužiedėlytė (tel. 8 687 72 136, el. p. danguole.suziedelyte@am.lt), kiti Darbo grupės nariai iš Aplinkos ministerijos, Energetikos ministerijos, Susisiekimo ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Žemės ūkio ministerijos, Aplinkos apsaugos agentūros, Lietuvos savivaldybių asociacijos, Lietuvos pramonininkų konfederacijos, Fizinių ir technologijos mokslų centro.

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas su priedais, 95 lapai.
2. Nutarimo projekto lyginamasis variantas su priedais, 67 lapai.
3. Derinimo pažyma, 4 lapai.
4. Atitikties lentelė, 2 lapai.

Aplinkos ministras

Simonas Gentvilas

D. Sužiedėlytė, 8 687 72 136, el. p. danguole.suziedelyte@am.lt